

Günün Piyasa Haritası

ABD Merkez Kuvvetler Komutanlığı, İran Devrim Muhafızları Ordusu'nun son iki günde bölgedeki bir ABD savaş gemisini iki kez balistik füzeyle hedef almasına misilleme olarak İran'a ait beş ham petrol tankerini vurduğunu açıkladı. Devrim Muhafızları bu sabah karşılık verdiğini duyurdu ve Hürmüz Boğazı'nda iki ABD gemisi, sekiz tanker ve on ayrı geminin hedef alındığını, ayrıca iki güdümlü füze destroyerine ciddi hasar verildiğini öne sürdü. ABD makamları bu iddiaları doğrulamadı.

Tankerlere yönelik saldırılar yeni bir aşama değil, süregelen bir örüntünün genişlemesi. 5 ve 6 Eylül'de Devrim Muhafızları boğazdan izinsiz geçtiğini öne sürdüğü üç petrol tankerini ve başka bölgelerde ABD bağlantılı üç gemiyi vurmuş, ABD de İran'a ait üç tankeri hedef almıştı. Altı aydır süren savaşta yeni olan, saldırıların tek seferde beş gemiye ulaşan ölçeği ve karşılıklı hale gelmiş olması. Arz riskini besleyen tek kalem de tankerler değil: Suudi Arabistan'ın güney bölgelerindeki enerji tesislerinin hedef alınması ve bazı tesislerde faaliyetlerin durdurulması, Hark Adası çevresinde bildirilen patlamalar ve İran'ın Ürdün'deki ABD üssüne yönelik saldırısı aynı tabloyu tamamlıyor.

Brent, üst üste dördüncü seansta yükselerek bu sabah yüzde 1,4 artışla 99,33 dolara çıktı, WTI ise yüzde 1,4 artışla 94,34 dolarda bulunuyor. Brent 8 Eylül seansını 97,31 dolardan kapatmış, gün içinde 99,45 dolar ile son bir ayın zirvesini görmüştü. Yükseliş kesintisiz değil: temmuz başında 72 dolar civarında olan Brent 10 Ağustos'ta 83,33 dolara kadar gerilemiş, asıl ivmeyi ağustos başından bu yana yaklaşık yüzde 25'lik bir tırmanışla kazanmıştı. Enerji ithalatçısı konumundaki Türkiye açısından bu bant, hem cari dengede hem de yılın kalanına ilişkin fiyat patikasında doğrudan bir maliyet kalemi anlamına geliyor ve Para Politikası Kurulu kararı öncesindeki bu seansta tahvil tarafındaki fiyatlamaların da ana girdisi olacak.

Fiyatlamaların ikinci ayağı para politikası beklentisinde kuruluyor. Fed'in 15 ve 16 Eylül toplantısı öncesinde faiz artırımı ihtimalini besleyen esas gelişme, 5 Eylül'de açıklanan beklenti üstü istihdam verisi oldu; petrol kaynaklı maliyet baskısı bu beklentiye güçlendiren ikinci unsur. Jeopolitik riskin klasik sığınağı bu nedenle ters yönde hareket etti, ons altın 4.400 dolar bandında dalgalanırken aralık vadeli kontrat 4.475 dolar civarında yataya yakın seyretti. On yıllık ABD tahvil getirisi yüzde 4,78, otuz yıllık getiri yüzde 5,24 düzeyinde bulunuyor. Cuma günü açıklanacak ABD enflasyon verisi ayın en kritik başlığı konumunda.

Açılış öncesindeki zemini Asya veriyor. Kospi yüzde 1,24 yükselişle 7.040,98 puana çıkarak 7.000 eşiğinin üzerine yerleşti, Nikkei 225 yüzde 0,40 primli, buna karşın Hang Seng yüzde 0,18 ekside kaldı. ABD vadelileri yatay seyrediyor ve gün içinde yeni bir yön sinyali vermiyor. Borsa İstanbul son işlem gününü BIST 100'de yüzde 1,79 artışla 14.405,25, BIST 30'da yüzde 2,23 artışla 17.103,71 puandan tamamladı. Yurt içi seansın yönünü petrol maliyeti ile faiz kararı beklentisi arasındaki gerilim belirleyecek.

Wall Street Satıcıları Kapandı, En Sert Kayıp Dow'da

Dow Jones son seansta yüzde 1,18 kayıpla 52.786,07 puana geriledi ve 600 puanın üzerinde değer kaybetti. S&P 500 yüzde 0,58 kayıpla 7.673,52, Nasdaq Bileşik yüzde 0,32 kayıpla 26.421,41 puanda kapandı, Russell 2000 yüzde 0,52 geriledi. Avrupa tarafı ayrıştı, FTSE 100 yüzde 0,10 ekside kalırken DAX yatay tamamladı, CAC 40 ve Euro Stoxx 50 yüzde 0,14 artıda kapandı. Dow'un öne çıkan kaybını sektörel bir okumaya bağlamak doğru olmaz; endeks fiyat ağırlıklı otuz şirketten oluşuyor ve sanayi ya da ulaştırma temsiline ölçen bir gösterge değil. Seansın satış nedeni tek bir başlık da değildi: yüksek petrol, buna bağlı enflasyon riski, güçlü istihdam verisinin Fed'e açtığı alan ve yüksek tahvil getirilerinin hisse senedine getirdiği rekabet aynı anda fiyatlandı.

Bankacılık Hisseleri Endeksi Yukarı Taşdı

BIST 100'deki 253,66 puanlık artışın büyük bölümü tek bir sektörden geldi. Bankacılık endeksi yüzde 4,32 değer kazanarak günün en iyi performansını gösterdi, holding endeksi yüzde 1,95 yükseldi, buna karşın bilişim yüzde 2,39 kayıpla negatif ayrıştı. Toplam işlem hacmi 254,6 milyar liraya çıktı ve önceki günün 247,6 milyar liralık hacminin sınırlı biçimde üzerinde kaldı. Hareketin zamanlaması dikkat çekici: endeks saat 13.00 itibarıyla yüzde 0,35 ekside bulunuyordu ve gün içinde 14.075,91 puana kadar geriledi, alım öğleden sonraki seansta geldi ve kapanış gün içi zirvede gerçekleşti. Yani alım seans boyunca değil, günün ikinci yarısında yoğunlaştı.

AA Finans anketine katılan 25 ekonomistten 24'ü politika faizinin yüzde 37'de sabit bırakılmasını bekliyor, medyan beklenti yüzde 37, yıl sonu beklentisi ise yüzde 35 düzeyinde.

Asya Seansında Çip Kaynaklı Alım

Kospi 7.040,98 puana çıkarak 7.000 seviyesinin üzerinde işlem görüyor. Yükselişin dayanağı olarak yapay zeka talebine dönük beklentinin çip ihracatçılarındaki sürmesi öne çıkarılıyor. Nikkei 225 yüzde 0,40 artışla 65.529,76 puanda ve önceki seanstaki kaybını telafi ediyor, Şanghay Bileşik yüzde 0,23 artıda, buna karşın Hang Seng yüzde 0,18 ve ASX 200 yüzde 0,17 ekside. ABD vadeliilerinin yatay seyretmesi, bölgedeki alımın küresel bir risk iştahı dalgasından değil sektörel bir hikayeden beslendiğini gösteriyor. Orta Doğu kaynaklı riskin Asya hisselerine sınırlı yansımada aynı ayrımı destekliyor.

Fiili Dolaşım Hesabında Yeni Yöntem

Sermaye Piyasası Kurulu, 8 Eylül tarihli ve 2026/57 sayılı bülteninde yayımlanan iki ilke kararıyla pay sahipliği bildirim eşliğini ve fiili dolaşımdaki payların hesaplanma yöntemini değiştirdi. 11 Eylül gün sonundan itibaren borsada işlem gören bir ihraççının sermayesindeki payların veya oy haklarının belirli oranlara ulaşması ya da bu oranların altına inmesi halinde yapılacak açıklamalarda alt sınır yüzde 3 olarak uygulanacak. Doğrudan yüzde 3 ve üzeri paya sahip kişileri gösteren tablo ile serbest fonlar dahil dolaylı yoldan yüzde 10 ve üzeri paya sahip olanları gösteren tablo Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından anlık güncellenecek.

Fiili dolaşımdaki pay, halka açıklık oranını gösteren kavram olarak tanımlanıyor ve oran, MKK'nın izleyebildiği paylar üzerinden hesaplanacak. Hesap dışında tutulacak kalemler arasında kamu tüzel kişiliğine ait paylar, geri alınan paylar, sermayenin yüzde 10 veya daha fazlasına sahip ortakların payları, kurucular ile yönetim ve denetim kurulu üyelerinin, genel müdür ve üst düzey yöneticilerin payları, şirket sandık ve vakıflarının payları, teminata verilmiş, hukuken kısıtlı, yasaklı ve hacizli paylar ile yurt dışı piyasalarda işlem gören paylar bulunuyor. Veriler 11 Eylül'den itibaren MKK tarafından günlük olarak hesaplanıp kamuya duyurulacak, şirketler ise kapsama giren kişilerin kimlik ve unvan bilgilerini her ayın ilk iş gününde MKK'ya bildirecek. Kurul, fiili dolaşıma ilişkin daha önce alınmış bazı kararlarını da yürürlükten kaldırdı. Dolaşım oranı endeks ağırlıklarının ve tedbir eşiklerinin girdisi olduğu için düzenleme, bu haftadan itibaren pay bazında likidite dağılımını değiştirebilecek nitelikte.

Çin Enflasyonunda Toparlanma

Çin'de ağustosta tüketici fiyatları yıllık yüzde 0,8 arttı ve temmuzdaki yüzde 0,5'lik artışın üzerine çıktı, aylık artış yüzde 0,4 ile yüzde 0,3'lük beklentinin üzerinde gerçekleşti. Üretici fiyatları yıllık yüzde 3,8 yükseldi. Aynı ayda ihracat yıllık yüzde 25, ithalat yüzde 28,2 arttı. Veri seti, iç talebi canlandırmaya çalışan politika yapıcılar açısından fiyat baskılarında sınırlı bir iyileşmeye işaret ediyor ve acil bir parasal gevşeme baskısını azaltıyor. Büyüme hedefi yüzde 4,5 ile 5 aralığında bulunuyor, ikinci çeyrekte ivme yüzde 4,3'e yavaşlamıştı.

Altın Jeopolitik Riske Rağmen Sığınak İşlevi Görmedi

Çatışmanın genişlemesine karşın değerli metaller belirgin bir alıcı bulamadı. Ons altın 8 Eylül seansında 4.400 dolar bandında dalgalandı, aralık vadeli kontrat 4.475 dolar civarında yataya yakın seyretti. Sebep tahvil tarafında aranmalı: güçlü istihdam verisi ve petrol kaynaklı enflasyon riski faiz artırımını ihtimalini beslediği için reel getiri beklentisi yukarı kaydı, on yıllık ABD getirisi yüzde 4,78 düzeyinde bulunuyor. Değerli metallerin bu kez sığınak işlevini üstlenmemesi, piyasanın gelişmeyi bir güvenlik şoku olarak değil bir maliyet şoku olarak fiyatladığını ortaya koyuyor.

Kanada İthalatına Yasak Ve Genişleyen Tarife

Sıralama şöyle işledi: ABD 22 Ağustos'ta yaklaşık 20 milyar dolarlık Kanada malına, yani Kanada ithalatının yaklaşık yüzde 5'ine yüzde 50 tarife uygulamaya başlamıştı. Kanada'nın buna karşılık yaklaşık 20 milyar dolarlık ABD malına getirdiği misilleme tarifeleri salı günü gece yarısından itibaren yürürlüğe girdi. ABD yönetimi de aynı gün, 1930 tarihli Tarife Kanunu'nun 338. maddesine dayanarak Kanada'dan alkollü içecek, bazı süt ürünleri ve büyük motosiklet ithalatını yasakladı; yasak 29 Eylül'de yürürlüğe girecek. Aynı kapsamda bazı peynir ürünleri, kağıt, alüminyum, ahşap, mobilya ve aydınlatma ürünleri yüzde 50 tarife listesine eklendi. Trump ayrıca Kanada menşeli ürünlerin büyük ve uzun vadeli kamu ihalelerinden çıkarılması talimatını verdi; otomobil, kamyon ve otomotiv parçalarında tarifenin 1 Ocak'tan itibaren yüzde 25'ten yüzde 50'ye çıkarılması tehdidi de yürürlükte.

Faiz Kararı Öncesi Son Gün

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın Para Politikası Kurulu kararı 10 Eylül Perşembe günü saat 14.00'te açıklanacak. Politika faizi, yılın ilk toplantısında yüzde 38'den yüzde 37'ye indirilmiş, mart, nisan, haziran ve temmuz toplantılarında değiştirilmemişti. Gecelik borç verme oranı yüzde 40, borçlanma oranı yüzde 35,5 olarak uygulanıyor, dolar/TL ise son işlem gününü 48,47 seviyesinde tamamladı. Beklenti anketlerinin medyanı faizin yüzde 37'de sabit kalması yönünde; karar metnindeki ileriye dönük yönlendirme piyasa açısından karardan daha belirleyici olacak. Toplantı özeti 17 Eylül'de yayımlanacak, bir sonraki karar 22 Ekim'de açıklanacak.

ÖZETLE

Günün ağırlık merkezi enerji tarafında. ABD, savaş gemisine yönelik füze saldırılarına misilleme olarak İran'a ait beş ham petrol tankerini vurdu, İran ise Hürmüz Boğazı'nda iki ABD gemisi, sekiz tanker ve on ayrı gemiyi hedef aldığını duyurdu. Karşılıklı tanker saldırıları eylül başından beri sürüyor, yeni olan ölçek. Brent üst üste dördüncü seansta yükselerek 99,33 dolara çıktı ve 100 dolar eşiğine yaklaştı; Suudi enerji tesislerinin hedef alınması ve Hark Adası çevresindeki patlamalar arz endişesini besliyor. Wall Street son seansı satıcı kapattı, Dow Jones yüzde 1,18 ile en sert kaybı yaşarken S&P 500 yüzde 0,58, Nasdaq Bileşik yüzde 0,32 geriledi ve Avrupa endeksleri yataya yakın kapandı. Güçlü istihdam verisi ve petrol kaynaklı enflasyon riskinin faiz artırım ihtimalini beslemesi nedeniyle altın sığınak işlevi görmedi, ons 4.400 dolar bandında kaldı, on yıllık ABD getirisi yüzde 4,78'de bulunuyor. Asya seansında Kospi yüzde 1,24 yükselişle 7.040,98 puana çıktı, Nikkei 225 yüzde 0,40 primli, Hang Seng ekside ve ABD vadeli yatay. Çin'de ağustos tüketici fiyatları yıllık yüzde 0,8, üretici fiyatları yüzde 3,8 arttı, ihracat yüzde 25, ithalat yüzde 28,2 yükseldi.

Yurt içinde Borsa İstanbul son işlem gününü BIST 100'de yüzde 1,79 artışla 14.405,25, BIST 30'da yüzde 2,23 artışla 17.103,71 puandan tamamladı. Endeks gün ortasında ekside bulunuyordu, yükselişi öğleden sonra gelen ve yüzde 4,32 kazanan bankacılık endeksinde yoğunlaşan alım taşıdı; holding yüzde 1,95 arttı, bilişim yüzde 2,39 geriledi ve işlem hacmi 254,6 milyar liraya çıktı. Sermaye Piyasası Kurulu iki ilke kararıyla pay sahipliği bildirim eşiğini yüzde 3'e indirdi ve fiili dolaşım hesaplamasını değiştirdi, uygulama 11 Eylül gün sonunda başlıyor ve endeks ağırlıkları ile likidite dağılımını etkileyebilecek nitelikte. Para Politikası Kurulu kararı 10 Eylül'de açıklanacak, politika faizi yüzde 37 düzeyinde bulunuyor, anket medyanı sabit kalması yönünde ve dolar/TL son işlem gününü 48,47 seviyesinde tamamladı. Küresel ticaret tarafında Kanada'nın yaklaşık 20 milyar dolarlık ABD malına getirdiği misilleme tarifeleri salı günü yürürlüğe girdi, ABD de buna karşılık Kanada'dan alkollü içecek, bazı süt ürünleri ve büyük motosiklet ithalatını 29 Eylül'den itibaren yasakladı ve yüzde 50'lik tarife listesini genişletti.

Emre Özdemir**Trive Yatırım Araştırma Uzmanı**

RİSK UYARISI:

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Raporda yer alan her türlü bilgi, değerlendirme, yorum ve istatistiki şekil ve değerler hazırlandığı tarih itibarıyla mevcut piyasa koşulları ve güvenilirliğine inanılan kaynaklardan elde edilerek derlenmiştir. Trive Yatırım Menkul Değerler A.Ş. tarafından, karşılığında herhangi bir maddi menfaat temin edilmeksizin, genel anlamda bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bilgiler yatırımcılar tarafından danışmanlık faaliyeti olarak kabul edilmemeli ve yatırım kararlarına esas olarak alınmamalıdır. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. İnternet sitemizdeki her türlü tablo ve grafikler güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan yararlanılarak hazırlanmıştır. Sitemizde bulunan iç ve dış piyasalara ait tablo, grafik ve analizlerin doğrulukları tarafımızca garanti edilmemekte ve bilgiler belli bir gelirin sağlanmasına yönelik olarak verilmemektedir.